

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrate po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Makedonska revolucija.

Prebivalstvo Makedonije je do zadnjega časa živelo v dosti dobrem razmerju s Turki. Bilo je navajeno turškega gospodarstva in nasprotstvo mej kristijanstvom in islamom se je komaj opazilo.

Preminjati pa se je jelo to razmerje tedaj, ko je bila Bolgarska postala svobodna in neodvisna. Zapadna civilizacija je jela uplivati na Bolgarsko, bolgarska inteligencija se je naučila drugače živeti, kakor se živi pod turško vlado. Z makedonskih krajev so zlasti imovitejši ljudje pošiljali svoje sinove v šole na Bolgarsko in na evropska vsučilišča. Ti so se po zvršenih studijah nastanili v svobodni Bolgariji in jeli delovati za osvobodjenje Makedonije izpod turškega iga. To je povsem naravna stvar, prav kakor to, da te agitacije niso ostale brez uspeha.

Povsod zlasti pa ob bolgarsko-makedonski meji se je prebivalstvo makedonsko bavilo s politiko in je razširjalo idejo osvobodjenja po celi deželi. To prizadevanje je izdatno podpiralo bolgarsko časopisje, ki je makedonske vojake neprestano klicalo in vabilo na upor. Turški uradniki so sicer zabranili vsem bolgarskim listom vstop v Makedonijo, so močno ovirali občevanje, s tem pa le še pospeševali prizadevanja revolucionarjev.

Vesti, katere prihajajo z bojišča, so z malimi izjemami resnične. Najprej so se osnovali tri ustaške čete. Prva se je utaborila blizu Karpine in po dvadnevem boju razgnala turško četo. Drugo vodi star revolucionar Nikola Gerojka, ki je že razgnal blizu Koče turšk bataljon, tretja pa je oplenila in požgala turško vas Istibani. Arnavti prihajajo Turkom na pomoč. Boj zoper Turke se je začel na vseh ob bolgarski meji ležečih krajih, zlasti mej Pčino in Krivo, v Vranju, v Crvenem Gradu, okoli Kratova. V celi tej pokrajini je bilo zadnje dni mnogo krvavih bojov, a ustaške čete se množe in na pomoč jim prihajajo bratje iz Bolgarske.

Mnogo Bolgarov se je že čez mejo utihotapilo v Makedonijo. V celi Bolgariji se nabirajo darovi

za ustaše, orožje se jim nosi čez mejo in po vsi Bolgariji odmeva vzklik: Osvobodimo makedonske brate! Smrt Turkom! Časopisje podpira krepko to akcijo v korist ustašem onkraj Rila in javno mnenje zahteva čedalje glasneje in odločneje, naj potegne Bolgarska meč iz nožnice in naj hiti na pomoč rojakom. Vse kaže, da se pripravljajo tam doli velike dogodbe. Jelo je grmeti in bliskati — bo-li tudi strela udarila?

Državni zbor.

Na Dunaji, 2. julija.

V današnji seji se je zaključila generalna debata o državnem proračunu in začela se je specialna razprava.

Generalni govornik contra dr. Kaizl je povdarjal, da njegova stranka ne zmatra dovolitve drž. proračuna za zgolj formalno stvar, potrebno v drž. interesu, ampak tudi za izraz zaupanja vladi in to je povod, da glasuje mladočeska stranka konsekventno zoper proračun. Tudi je zoper trditev, da je v naši državi uradniško ministerstvo jedino umestno. To ni res in prav tako ni res, da je najpametneje, če nastane zopet razmerje, kakor je bilo pred koaliciojo l. 1890. Ideja porazumljenja mej Čehi in Nemci je jako zapeljiva, a sedaj ni čas popisovati, kako razmerje bi potem nastalo. Princ Liechtenstein je trdil, da so plemenitaši rojeni za narodne voditelje. Proti temu se mora odločno protestovati. Voditelj mora postati tisti, kdor se odlikuje s svojim znanjem in s svojim delovanjem. Exner je odbijal očitaje, da so levičarji kapitalistična stranka. Da pa so to res, kaže njih zagovarjanje volilnih privilegij vseh imovitih strank. Situacija v parlamentu je kritična, tako da bi moglo državno krmilo preiti celo v roke opozicijskih strank. Politični principi opozicije so taki, da bodo prej ali slej morali obveljati in zato se tolaži s Schmerlingom: Mi lahko čakamo.

Generalni govornik pro dr. Beer je polemizoval z raznimi predgovorniki, obžaloval, da se davčna reforma ni dognala, zagovarjal postopanje svoje stranke glede volilne reforme in glede celj-

skega vprašanja. V tem oziru je povdarjal, da se je ves čas, kar je poročal o naučnem proračunu, potegoval za interese vseh narodov. Pri celjskem vprašanju pa je šlo za srčno zadevo nemškega naroda in zato ta stvar ni bila malenkostna.

Na vrsto so prišli stvarni popravki. Poslanec baron Wassilko je odbijal Steinwendrove ugovore glede dogodb za časa otvoritve novega vsučiliškega poslopja v Gradcu in je zatrjeval, da vse, kar je rekel, je resnično. Posl. dr. Steinwender mu je ugovarjal.

Ko je govoril še poročevalec posl. Szczepanowski, se je razprava zaključila in zbornica je z veliko večino sklenila, naj se o državnem proračunu začne specialna razprava.

Pri specialni razpravi je pri poglavju „najvišji dvor“ govoril samo posl. dr. Kraus, ker sta dr. Vašaty in Březnovsky se po naročilu svojega kluba odpovedala besedi.

Pri poglavju „državni zbor“ so govorili poslanci Polzhofer, Kaiser, dr. Lueger, kateri je ostro prijemal dualizem in pojasnjeval, zakaj je dobro, da davčna reforma ni obveljala ter dr. Scheicher.

Pri točki „ministerski svet“ so govorili poslanci Gessmann, ki je zahteval, naj se urede plače državnih uradnikov, Fuchs, Šil in Sokol.

Končno je predsednik naznanil, da se je pl. Plener odpovedal mandatu, kar je obudilo splošno senzacijo.

Ko se je še vzprejel nujni predlog glede podpore nekih po nimah prizadetih krajev, se je seja zaključila.

Na Dunaji, 3. julija.

V današnji seji se je nadaljevala specialna razprava o proračunu.

Pri poglavju „ministerski svet“ je govoril dr. Vašaty, grajal, da ni imenovan češki minister, in zahteval, naj se odpravi izjemno stanje in odstavi namestnik Thun, ki je „prototip nezakonitosti“. Predsednik je radi tega izraza poklical Vašatyja k redu.

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

(Dalje.)

III.

Bilo je že po polnoči.

Sama sva sedela v celovški kavarni. V štiri-najstih dneh svojega bivanja v koroški metropoli vžila in ogledala sva vse, kar naju je moglo vsaj malo zanimati. Družbe nisva imela, niti je nisva iskala; častniška družba s tistimi neslanimi pogovori nama ni ugajala, zato sva se jej po možnosti odtegovala ter bila navezana le bolj drug na drugega. Ob nedeljah in praznikih na Vrbsko jezero, v židovsko-nemško kolonijo Poreče, na Otok ali pa k knežjemu stolcu sredi Gospesvetskega polja, — to so bili najini izleti.

Navadno pa sva sedela pri časnikih v kavarni, razgovarjala se, pila kavo in pušila časih pozno v noč. Saj trudna nisva bila in najina služba v vojaški bolnici je bila zelo lahka.

Tako tudi nocoj. Prebravša večino časnikov — tudi slovenski dnevnik je bil mej njimi — kramljala sva zopet o važnem in nevažnem, o Ircih, Srbih, o anarhistih in klerikalizmu, vse vprek.

Končno pa je pričel govor tudi o zasobnih rečeh. Strnad mi je pravil o načrtih svojega bodočega zdravniškega delovanja, o svojem bratu nadporočniku, ki mu je baš danes pisal, da je zopet pobil v dvoboju nekega zagrizenega Madjara, zatem o svoji zaročenki, o svoji poroki ter o svoji preveliki sreči, katero vživa v ljubavi do te nežne, blage, udane golobice.

Z demostenško zgovornostjo mi je slikal njen lepi značaj, odkritosrčno narav, opisoval vse njene čednosti . . . saj zaljubljenec ne prehvali nikdar svojega uzora dovolj temeljito!

„Ne moreš si misliti, koliko sem pridobil s to ljubeznijo!“ — mi je pravil. „Vsa moja notranjščina se mi je ublažila, oplemenitila; — postal sem tako miren, sočuten, dočim sem bil prej tako nezbran, hladen in sebičen.“

„In si li preverjen o neomahljivosti svoje zvestobe?“ — usodil sem se ga vprašati.

„Popolnoma. Nobene ženske ne vidim, za nobeno se ni malo ne zanimam; zdi se mi, da sem odmril za ves ostali svet, zakaj vse moje misli, moji čuti in strasti strinjajo se le v njej, moji dobri Reziki!“

„Čudovito si se spremenil. Ko sva bila še na Dunaju . . .“

„Veruj mi, da nisem bil tedaj v istini nikoli

srečen! A sedaj je moja jedina želja še, da si ustanovim čim lepše in ugodnejše domače ognjišče, kjer bom osrečeval in osrečevan v tistem rodbinskem krogu.“

V tem trenutku je prihrumela v kavarno družba že precej razvnetih častnikov raznih regimentov in šarž. Prihiteli so k nama; nekateri so bili nama že znani, drugi so se predstavljali, pa že klicali tarok karte.

Samo jeden, vitek gospodič postal je za trenutje kakor neodločen mej vrati, a samo za hip, takoj na to je bil pri naši mizi, kjer so mu tovariši uslužno prepuščali najugodnejše mesto.

„Mon Dieu,“ — je vzkliknil — „s tema gospodoma se še ne poznamo. Privatist Sch . . .“

Predstavila sva se. — Zapazil sem pa takoj, kako je uprl vitki gospodič začudeno svoje oči v lepi obraz mojega prijatelja, kako je švignil njegov pogled parkrat gori in doli po njegovi elegantni postavi, ki je bila v tesni uniformi z dvovrstnimi gumbi še simpatičnejša.

„Gospod doktor, igrate biljard? — Jedno partijo!“

Strnad je prikimal in šla sta po svoje kēje, on in ona, ki je bila samo sedaj privatist Sch . . ., sicer pa Marta Sch . . .

Strmela sva oba, a molčala, ker se je i ostala

Pri poglavju „dispozicijski fond“ se je unela daljša razprava.

Posl. Pernerstorfer je priporočal vladi, naj skuša doseči spravo mej Čehi in Nemci in naj nikar ne misli, da so uradniki vsi izvrstni. Delavsk list je bil konfiskovan, ker je bivše ministre razžalil. Tisti uradnik, ki je zaukazal to konfiskacijo, mora biti izredno servilen, ker si ne more misliti, da bi kak minister mogel zopet privaten človek postati. Tudi na volilno reformo ne sme vlada pozabiti. Pravi se, da so tisti državo ohranjajoči elementi, ki kaj imajo. To ni res. Prav masa je državo ohranjajoči element, torej delavec. Kadar bodo edenkrat delavci v zbornici, boste videli, kako so izobraženi, dosti bolj kakor plemenitaši. Če zna kak grof pravilno pisati, se zdaj ves svet čudi. Posl. Hofman: Wellenhof je ponavljal zatrdilo, da vse, kar se je govorilo in pisalo o dogodbah za časa cesarjeve navzočnosti v Gradcu, je neresnično. Posl. dr. Gregorec je govoril zoper trozvezo, zoper dualizem, zoper razmere v Bosni in zoper liberalizem. Govorili so še dr. Scheicher, dr. Vašaty in grof Palffy.

Pri poglavju „skupne zadeve“ se je govorilo precej ostro.

Posl. dr. Lueger je rekel, da je treba tudi pri nas upeljati navado, da se bo o skupnih zadevah govorilo tako, kakor v madjarski zbornici. Minister unanjih del se mora osvoboditi upliva židov in Madjarov, ker ti podkopujejo veljavo države na Balkanu s tem, da tlačijo Rumune in Srbe in motijo naše zveze z Rusijo. Judeomadjari so krivi neporazumljenja mej Avstrijo in Rusijo. Kolik je njih upliv, se je pokazalo pri Agliardijevi-afəri. Žalostno je, da so konzuli v inozemstvu največ židje. Če je naša trgovina propadla, so tega največ krivi židje. Razmerje glede dajatev za skupne zadeve bo premeniti. Sedaj se hkrati pripoveduje, da so ogerske finance postale slabše. Za časa Wekerla so bile finance dobre. Ali je Wekerle ves denar odnesel? Ne, ali govori se sedaj, da so finance slabše, ker se bo moralo kmalu rešiti vprašanje o svoti za skupne potrebe. Dualizem je posledica madjarskega izdajstva l. 1866. in če se hočemo izkupati iz te sramote, je to le naša dolžnost. Morda bo grof Kielmannsegg enerzijo, katero je imel časih, pokazal tudi glede Ogerske. Vem, da se je svinjska kuga k nam zanesla le, ker se je na Ogerskem več tednov prikri-vala. Pa vendar se vlada ne upre Ogerski. Govornik predlaga resolucijo: „Vlada se pozivlje, da energično zastopa politične in gospodarske interese tostranske državne polovice. Ko sta še govorila poslanca Fürnkranz in Purghart, je minister grof Kielmannsegg v imeni vlade izjavil, da smatra državnopravno razmerje z Ogersko za fakt, kateri mora braniti, da pa bo vedno krepko zastopal gospodarske koristi tostranske polovice države. Ko je še govoril poročevalec Szcepanowski, se je seja zaključila.

Prihodnja seja bo v torek.

družba vedla, kakor bi jej bil ta njen nastop že znan in navaden.

Družba častniška je zasedla dve igralni mizi deloma k taroku, deloma k šahu; kot nasprotnik vsake igre ostal sem sam ter opazoval igralce.

Marta, katero sva že parkrat videla na konji ali biciklju v družbi različnih gospodov, bila je nama že precej časa znana po obrazu in po govorici. Slišala sva zlasti v oficirski menaži marsikaj o njej. Sešla sva se pa ž njo osebno nocoj v prvič.

Oblečena je bila prav drzno, originalno: nekaka ruska moška obleka s tesnim, dolgim jopičem, s širokimi dokolenskimi pantaloni in visokimi lakiranimi čevlji; na prsih pod vratom je imela veliko zavojljano kravato temne barve, na glavi pa okroglo čepico, koketno pomaknjeno na desno uho, katere ni odložila tudi pri igri. Barva baržunaste obleke je bila rujava.

Gracijozno se je kretala mej vso igro; lahkih korakov je tekala sedaj na to, sedaj na ono stran, legla na rob mantinela ali pa spretno suvala kroglo za svojim hrbtom.

Vihteča svoj kej, je z neko rafinirano koketnostjo, kateri pa je znala nadeti značaj priprostosti, razvijala vse čare svojega života. Njeno živahno črno oko pa je časih zažarelo, kakor se o poletnih večerih pobliskava nad gorami iz elektrike polnih oblakov.

(Dalje prih.)

V Ljubljani, 4. julija.

Mladočehi še ne pričakujejo, kakor se je izrazil Kramar proti dopisniku „Moskovskih Vedomostij“, da bi že mogli vstopiti v prihodnjo državnozbornsko večino. Mladočehi se ne bodo spuščali v nobene dvomljive poskuse. Češko narodno življenje je že dovelj silno, da ga ne bode ovirala nobena sovražna vlada. Sedaj še nemško liberalna stranka ni dovolj razpala, v bodoči koaliciji bode desno krilo levičarjev hodilo roka ob roki s češkimi veleposestniki in s tem druge levičarje si popolnoma odtujilo in stranka se bode razbila. To bode začetek napravi zdravih razmer v državi. Mladočehi so vedno pripravljene vzprejeti pošten mir, katerega podlaga pa mora biti načelo narodne enakopravnosti in pa varstvo manjšine.

Dopolnilne državnozbornske volitve na Moravskem. V Novem mestu na Moravskem je predvčeraj voljen za poslanca v državni zbor s 627 od 1024 oddanih glasov Mladočeh dr. Stranski. Staročeski kandidat je dobil 393 glasov. V Olomucu je pa voljen s 1347 glasovi liberalni župan vitez Engel. Češki kandidat Začek je pridobil 918 glasov, socialni demokrat Hyanek pa 93 glasov.

Protestantje na Ogerskem. Pri instalaciji distriktnega višjega nadzornika Laszharya niso bili zastopani senjorati Nitra, Trenčin in Liptova, ki zastopajo 45 občin. Jedna občina je poslala celo ugovor proti novi razdelitvi distrikta. Razdeljeni so tako, da imajo povsod Madjari večino. Baš zaradi tega pa slovaški senjorati niso prišli k instalaciji. Novi višji nadzornik je v govoru izrazil svojo nevoljo nad nezastopanimi senjorati in zapretil, da bo na gledal, da se s cerkveno avtonomijo ne bode izpodkopala hegemonija madjarskega naroda. On hoče z nasprotniki živeti v miru. Liberalizem je načelo protestantov in on upa, da se bodo pod tem geslom sporazumeli. — Mi pa mislimo, da se Slovaki nikdar ne ogrejejo za liberalizem višjega nadzornika Laszharya.

Vstaja v Makedoniji. Madjari so še nedavno hlinili svoje prijateljstvo do Bolgarije. Celo zahtevali so prejšnje leto v delegacijah, da bi Avstrija zastavila ves svoj upliv, da velevlasti priznajo bolgarskega kneza. Ko se je pa začela vstaja v Makedoniji, pa zopet kažejo vsi madjarski listi svoje navdušenje za Turke. Po njih mnenju nimajo Bolgari nobene pravice, mešati se v Makedonijo. Turčije ne sme nikdo ovirati, da s silo naredi red v svoji deželi. Ko bi pa le bilo treba kojega posredovanja, bodo pa že evropske vlasti preskrbele, in se nikakor stvar ne prepusti Bolgariji. V Sredci bodo sedaj pač vedeli, kakšne prijatelje imajo v Madjarski.

Kriza v Srbiji. Kralj bil je dné 2 t. m. vsprejel radikalna vodji Pasića in Grujića. Govori se, da misli sedanje ministerstvo odstopiti in se je kralj pogajal z omenjenima radikalnima vodjama, da bi sestavila novo radikalno ministerstvo. Ker pa radikalci le pod gotovimi pogoji prevzemo sestavo nove vlade, se ne ve, če se je doseglo kako sporazumljenje.

Ženska emancipacija v Prusiji. Ko se je razpravljalo o več prošnjah, da bi se ženske dopuščale k zrelostnim izpitom na srednjih šolah, je izjavil vladni zastopnik, da vlada ne misli več temu se ustavljati. Posebno novi državni kancelar nima nič zoper to, če se ženskam dovolijo večje pravice, posebno nima vlada nič proti temu, da ženske napravijo državne zdravniške izpite in začno zdravniško prakso.

Položaj v Angliji. Lord Rosebery je v nekem londonskem klubu govoril o položaju v Angliji. Rekel je, da se bodo unijonistični liberalci popolnoma spojili s konservativci in bodo torej imeli v Angliji le dve veliki stranki, konservativno in liberalno. Liberalci pojdejo v volilni boj v znamenju reforme gospodske zbornice.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu, 2. julija. (Po shodu.) V našem kraju začela je žalibog tudi razprtija mej klerikalno in narodno stranko. Dasi smo imeli do zdaj dovolj povoda o tem pisati, vendar smo molčali v nadi, da se stvari predrugačijo, popoljšajo. Pa zelo smo se goljufali. Najprej ustanovili so klerikalci s pritiskom, silo in prilizovanjem „katoliško politično društvo“, zdaj na tihem rujejo proti tako lepo razcvitajoči se posojilnici in hranilnici, a vse to ni še dovolj: prišlo je tako daleč, da sosed sosedu, sin očeta, brat brata sovraži zavoljo tega, ker noče ta ali oni po piščalki našega mla-

dega gospoda Petra plesati. — Kdo pa je ta mož, bo vprašal marsikdo? Kapelan je v Starem trgu, mož, ki ne more brez družbe živeti, kakor je sam rekel. Prišel je knam pred dvema letoma. Začetkoma je zahajal rad v družbo, kegljal, igral, bil vesel in dobro došli gost povsod. Pozneje pa začel je svoje mreže nastavljal in konec tega je boj, ki gre pri nas skoro za življenje in smrt. Liberalcev pri nas nikdo ni našel. Umna glava Petrova pajih je kmalu nekaj iztaknila in iz teh nastalo jih je — sam Bog ve — a pardon! sam gospod Peter vé, koliko. Dne 30. julija bi morali imeti ljudski shod. Povabili smo vse naše ljudstvo, naj sliši pravico in zvé, ali je pri nas res liberalizem? Dalje hotela sta naša poslanca, deželni in državni, podati svoj račun in ljudstvo podučiti, kako stojé politične stvari pri nas. Ko so imeli katol. politični shod, bili smo mi toliko taktini, da, smo o tem molčali in pustili stvar mirno razvijati se, češ, ako gre za dobro, bo obstalo, slabo pa bo itak preminulo. Drugače pa je bilo pri našem shodu. Opojena, nahujskana in ob pamet spravljena druhal ni pustila ne govoriti, ne zborovati, da žandarmerija morala je priti, da se ni unel prepir in pretep, kakor tam kje mej divjakiculukafri. Vse to uprizoril je naš blagi Peter, njega pomočnik Stanko in konečno priskočil je na pomoč še cirkniški petelin. Ko so volili predsednika zboru, so se seveda jedni za tega, drugi zopet za drugega oglasili. Pa gospod Peter je svoji engazevani druhali zapovedal, tistega, ki se je prvi zoper njegovega kandidata oglasil: „Ven ž njim!“ In res, zgrabljen je bil, tepen in raztrgan, postavljen tja v kot, kjer naj premišluje, kaj se pravi proti kapelanu glasovati. No pa, gospod Peter! konec tega: „Ven ž njim“, bo c. kr. okr. sodišče v Loži odločilo, ker tam ga bodo podučili, kako se mora olikani človek proti ljudstvu, ki je poduka potrebno, obnašati. Sploh bo pa sodišče in c. kr. okr. glavarstvo o tem marsikaj govoriti imelo. Tak mož, ki v kaplanijo vabi može na prepovedane hazardne igre, tak mož naj bi torej ljudstvo vodil! — Komaj teden je pretekel, ko se je moral kot priča hazardnega igranja v svoji kaplaniji pri c. kr. okr. sodišči zagovarjati in pričati, in tak mož upa pred ljudstvo stopiti, ga podučevati in voditi! Sram Vas bodi dejanja dne 30. junija! Preprečili ste zborovanje, a onemogočili ga niste, ako Bog da, naše ljudstvo ni še v Vaših rokah, v kratkem vidimo se zopet; verjemite pa, da bomo v drugič znali skrbeti, da tudi Vaša druhal, pijana in nahujskana po Vas, ne bo mogla naše dobre stvari motiti, in ljudstvo bo spoznalo, kdo je njegov prijatelj, kdo hoče in želi blagor njemu. Upamo, da so časi, ko je gospodovala zvijača in laž, pri kraji. Kako je z Vašim miroljubjem, naj le to služi v dokaz: Vaš tovariš rekel je, da greste na misijon v Grabovo, a Vi peljali ste se v Ljubljano, agitirat zoper gospoda Koblarja. Dosegli ste svoj črni namen za zdaj, a kakor rečeno, onemogočili nam našega niste!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. julija.

— (Mi smo krivi!) Sinočni „Slovenec“ skuša dokazati, da smo škandala, v Starem trgu — mi krivi. To je tako, kakor če bi tolovaj izza plota ubil mirno mimo idočega človeka in se opravičeval: sam je kriv, zakaj pa je tod prišel. Sicer pa vprašamo slavno „Slovenčev“ uredništvo: Mislite-li, da ne vemo, da ste jednega vaših definitivno nastavljenih agitatorjev na vaše stroške iz Ljubljane poslali na dan shoda v Stari trg in čemu ste ga tja poslali? Mislite-li, da nam ni znano, da je ta vaš agitator že dvakrat sodeloval pri razganjanju shodov, katere so priredili vaši nasprotniki, in je torej v tem poslu že izurjen?!

— (Kres na čast sv. Cirilu in Metodu) bodeta, kakor smo že poročali, danes zvečer ob 9. uri prižgali na Drenikovem vrhu šišenska čitalnica in podružnica sv. Cirila in Metoda.

— (Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“) priredi v nedeljo dne 28. t. m. svojo interno dirko na cestni progi mej Logom in Vrhniko. Program obsega štiri točke. Odhor daje s tem to društvenim članom na znanje in se bodejo natančnejša določila kakor tudi prijavnice vsakemu članu še posebej doposlale. Nadalje razpisuje odbor častno nagrado za največ prevoženih kilometrov v l. 1895., in dve častni nagradi za najboljši rekord na 50 in 100 kilometrov. Vsa natančnejša poročila daje klubni rednik g. Bohinec.

— (Izlet.) Telovadci in trobentači „Ljublj. Sokola“ napravijo v nedeljo 7. t. m. zasobni popludanski izlet na Grosuplje (v civilni obleki). Pri neugodnem vremenu preloži se izlet na prihodnjo nedeljo. Rodbine in prijatelji društva dobro došli!

— (Nova potresna teorija.) Piše se nam: Kdor prečita vrsto nemilih dogodkov, koje na naši zemlji provzročuje solnce po Zengerjevem mnenju, razloženem v „Slov. Naroda“ številki od zadnjega četrtka, najbrže vzklikne: prva in jedina motnja,

kojo je zlato solnce v svojem veličastnem sijaju pač le nehoté proizvedlo, je Zengerjeva teorija. Zengerjevo izvajanje ima dve polovici: v prvi so perijodni dogodki na solncu z 12—13 dnij dolgo dobo (prav za prav 12 6 dnij), v drugi pa perijodni dogodki na in v zemlji, in ti se ujemajo z onimi. Glede dogodkov na solncu izjavil je znamenit astronom, da so Zengerjeve fotografije nepravilno pridobljene, in njegovi „vrtinci v solčni atmosferi“ so le učinek napačnih in napačno izpostavljenih plošč. Podlaga Zengerjevi teoriji je toraj prevara; uganjka pa nam je način, kako se ustanavlja 12 6 dnij dolga obhodna doba viharjev, potresov, vulkanskih izbruhov itd. na zemlji. Zenger pravi: „Die folgende Tabelle gibt die Tage der Culmination beider um 180° von einander in heliocentrischer Länge abstehenden Sturmcentren der Sonnenphotosphäre unter der Annahme, dass zu izrgend einer Zeit gerade am 1. Jänner eines bestimmten Jahres eine solche Culmination und damit verbundener Erdsturm stattfände: 1. Jänner, 13. und 25. Jänner, 7. und 19. Februar u. s. w.“ Jasno je, da teh usodnih dnij ne more značiti isti datum dolge vrste let, nego se od leta do leta nekoliko premakne. Kljub temu in če prav je tabela ustanovljena le kot vzgled čisto samovoljno, sestavil je Zenger 29 tornadov iz leta 1794. do 1857. le po mesečnem datumu in potem sklepa: „Hieraus geht hervor, dass keines der Tornadodaten um mehr als 6 Tage von den Daten der Tabelle abweicht, oder um eine Viertel-Sonnenrotation oder halbe Dodekade, einmal etwas früher, dann wieder etwas später eintritt, so dass die Mittel eine genaue Uebereinstimmung zeigen“. Zenger sicer šesti dan imenuje „Kalme“ in vender še dogodke prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega in šestega dne pred usodnim dnem in za njim prišteva na „Störungstag“. Ali je možno, da bi se karkoli zgodilo še na kak drug dan v 12 do 13dnevni dobi? V istini je torej Zengerju vsak izmed 365 dnij leta „Störungstag“, ali z drugimi besedami: dogodke vseh dnij leta zmeče na 365 : 12 6 = 29 dnij in tako ima dokaz o „perijodičnem porušenju zračnega ravnovežja“ itd. Komur se tako postopanje zdi verojetno, tistemu rečemo, da je samovoljno, nikakor pa ne znanstveno. Zengerjeva „teorija“ pač nobena več ne bo speljala na led. Jalova je še bolj kot Falbova.

— (Škropljenje ulic.) Po stari navadi tožijo ljudje, da se ulice dovolj ne škrope. V pojasnilo bodi povedano, da se v Klečah voda noč in dan črpa in da se ves dan, od jutra do večera, škropi z vsemi šestimi škropilnicami, kar jih ima mesto. Tlak se tam ne more škropiti, kjer je živahen promet in so izložbe trgovcev, ker bi se trgovci za to lepo zahvalili, koder pa to ni, se itak škropi. Da pa se pri sedanji vročini cesta prej posuši, predno pride škropilec spet tja, ni čuda!

— (Ljubljansko barje.) Zaradi racionalne izboljšave ljubljanskega barja se bode še letos sešla enketa zastopnikov vseh interesovanih faktorjev. Izreči ji bode na podstavi dolgoletnih domačih izkušenj, zlasti pa temeljitih preiskav dr. Fr. Sitenskega, profesorja višje poljedelske šole v Taboru, svoje mnenje, oziroma staviti konkretne predloge za končno rešitev barskega vprašanja. Prof. Sitensky je prepotoval celo ljubljansko barje in je natančno proučil. Preiskal je šoto, spodnja tla, kamenje in zemljo. Svoje študije je popisal v posebnem poročilu, ki je jako zanimivo in nadebudno. Zato hočemo nekoliko priobčiti iz njega, nadejaje se, da se bode vsakemu barjanu in Ljubljancu, ko bode čital naslednje vrstice, oveselilo srce. Že sto let so deželna in državna oblastva pozorna na Ljubljansko barje. Narava sama ga je že tekom časa preobrazila in je ponekod storila bolj pristopno kulturi. Melioracija njegova ni nikakor tako težka kakor kje drugje, četudi je veliko, ker šota je dobra in površje sposobno za izboljšavo; tudi je dovolj rudninskih in gnojilnih snovij. Barje ni pregloboko, le tu in tam je bolj grezasto. V spodnjih plasteh je zelo razkrojeno in polno dušika. O tem se lahko prepriča vsakdo po bujni rašči mnogih, ne pregloboko segajočih dreves, na pr. smrek. Prof. Sitensky je videl na stotine barij v severni in srednji Evropi, ali on pravi, da je javeljne katero drugo, ki bi bilo pripravnejše za obdelovanje nego naše. Obilo naplavljeni apneni svišč po Ljubljani in nje dotokih je dragocena tvarina. Dober material ob robu barja so tudi kamenene razpadline z obližnih gričev, prhlenina od premogovega skrilavca, apno južnih holmov. Najpoglavitejše, najizdatnejše in najcenejše gnojilo pa bi bile mestne fekalije, katere

sedaj izpuščajo v Ljubljano ali jih drugače trajajo. Le-te naj bi izvažali iz javnih zavodov: bolnic, vojašnic, šol, itd. na močvirje. Le nevednost ljudij v barskih razmerah je kriva, da ni že zdavnej barje postalo najrodovitnejše polje. Seveda so kulturi nasprotne poplave. Zato bode treba vodno vprašanje natančno proučiti, sosebno vse razmere in tokove podzemskih vod. Zlasti bode previdno ravnati, da se podtalna voda ne spravi v prenizko lego, ker s tem bi se ponesrečilo vse delo. Koder je dosti naplavine, zlasti peščene, je smeti poglabiti, drugod ne. Poglobitev vodnega površja bi znašala komaj več nego 80 cm, ako ne bi povsodi prekrili barja. Za prekritje bi se lahko dobilo dovolj peska s trebljenjem Ljubljane in nje dotokov. Ta pesek bi bil tudi jako dober za mešanje z drugimi snovmi iz spodnjih plastij in bi zlasti ugajal nekaterim sadežem. Ljubljansko barje, ki je največje v Avstriji, bode gotovo še kdaj preobilen vir domačega blagostanja, ako se vsi odločilni faktorji resno poprimajo dela in zasnujejo racionalno melioracijo, kakoršno nasvetuje prof. Sitensky.

— (Okrajna učiteljska konferencija za logaški okraj) bode 17. t. m. v Dolenjem Logatcu. Na dnevnem redu so te točke: 1.) Nagovor predsednikov in imenovanje njegovega namestnika. 2.) Volitev dveh zapisnikarjev. 3.) Poročilo nadzornikovo o stanju šol. 4.) Poročilo o podrobnem učnem načrtu iz računstva za ljudske šole logaškega okraja. Poročevalec g. učitelj Ivan Šega. 5.) Najnovejši pojavi na pedagoškem polju. Poroča za knjižniški odbor g. učitelj Ivan Šega. 6.) O pravo-pisju v ljudskih šolah. Poročevalec g. nadučitelj Janko Leban. 7.) Izber učnih knjig za šolsko leto 1895/96. Poroča za stalni odbor g. nadučitelj Janez Kerne. 8.) Poročilo knjižničnega odbora ter volitev dveh pregledovalcev računov. 9.) Volitev knjižničnega odbora. 10.) Volitev stalnega odbora. 11.) Samostalni nasveti. 12.) Po konferenciji volitev jednega zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet.

— (Nesreča.) V nedeljo dopoldne utonil je v Savi mej Radovljico in Globokim pri takozvanih „mirzah“ 22letni Franc Golmajer z Zgornje Lipnice. V družbi treh drugih fantov šel se je kopat, pa ko je skočil v vodo, prijel ga je najbrže krč in zginil je kmalu v vrtincih in valovih. OI ostalih treh ni mogel noben skočiti za njim, ker so vsi trije že preplavali Savo in bili že na drugi strani. Popoldne šli so ga iskat in 16leten fant, ki se je srčno spustil v vodo, dasiravno se nobeden drug izmed navzočih ni upal, privlekel ga je, ko se je tretjič potopil pod vodo, iz globočine 4 m k kraju, odkoder so ga prenesli na njegov dom.

— (Zdravstveno stanje) Osepnice so v nekaterih občinah kočevskega okraja ponehale popolnoma, v drugih pa se je zdravstveno stanje zboljšalo, tako da sta zdaj samo še dve občini z 7 vasmii, v katerih se nahajajo bolniki. V poslednjem času so umrle 4 osebe. Izmed vseh dozdaj zbolelih 125 oseb, jih je 100 ozdravelo, 10 umrlo, 15 pa je še bolnih. — V Sinjem vrhu v črnomaljskem okraju sta samo še dva bolnika za osepnici in se je nadejati, da bolezen skoro poneha. — V Šturiji v postojnskem okraju se je prikazala vrtica in se je morala zapreti tamošnja ljudska šola.

— („Rinnovamento“ — „Pensiero Slavo“.) Goriški „Il Rinnovamento“ je nehal izhajati. Njega izdajatelj in urednik g. Ivan Kušar javlja, da je pristopil uredništvu tržaškega lista „Il Pensiero Slavo“ in vabi naročnike „Rinnovamento“, naj doplačajo kolikor treba, da bodo dobivali mesto naročenega lista „Il Pensiero Slavo“.

— (Iz raznih topic) V Doberno poleg Celja je prišlo do konca minulega meseca nad 300 oseb; v Krapino pa v istem času nad 900.

* (Črnogorski prestolonaslednik) je dovršil te dni svoje 24. leto. „Glas Crnogorca“ je izšel tem povodom v slavnostni obliki.

* (Bicikl v službi politike.) Ko je minulo nedeljo sir Arthur Bigge lord Salisbury na svojem posestvu v Hatfieldu vzprejel kraljice povelje, da sestavi novo vlado, je bilo treba to vest kar preje mogoče naznaniti konservativnim zbornicam in Balfouru. Ker je zarad nedelje vozilo le malo vlakov, je mislil lord Salisbury na posebni vlak. A njegov zasebni tajnik Mr Schomberg M' Donnel je vedel za bolje sredstvo. Vsedel se je na bicikl in bil v 1 uri 20 min. v Carlton-klubu, glavnem taboru konservativcev, kjer je našel vse, katere je iskal, izvzemši Balfoura. Čez 10 minut se je odpeljal v Uxbridge in tam našel tudi Balfoura, ki je takoj odrinil v London.

* (Velikanska steklenica.) Slavni Heidelbergski sod je dobil tekmeča v industrijski razstavi v Bordeauxu, namreč velikansko vinsko butilko, visoko 40 metrov. Ta velika steklenica je sestavljena iz posamičnih steklenih plošč, ki so zvezane s svinčcem in železnim ogrodjem in ima več etaž. Spodaj je vinska restavracija, do vrha pa peljejo stopnice, kjer je kiosk, v katerem ima prostora 35 oseb. Iz tega kioska, ki je podoben z žico obvezanemu šampanskemu zamašku, je krasen razgled po vsej razstavi.

Darila:

Uredništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Dragotin Žagar, deželni blagajnik v Ljubljani, 5 kron za god sv. Cirila in Metoda s pristavkom, da bi ubogemu slovenskemu narodu sveta solunska brata obudila zopet kacega Slomška, čigar duh se, žal, čedalje bolj izgublja izmed nas. — G. Ivan Počkar v Ljubljani 1 krono. — Gdēna. Zofi Kveder v Loškem potoku nabranih 16 kron 6 vin., katere so darovali gg.: Fajdiga 10 k. in M. Krže 2 k. 6 v. (iz Sodražice); potem gg. Franc Koy 2 k., Andrej Cvar in Ivan Kveder po 1 k. — Cirilo-Metodovci v Ljubljani 8 kron. — G. Ciril Globočnik uradnik banke „Slavije“ 1 krono. Skupaj 31 kron 6 vin. Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Za „Narodni dom“ v Ljubljani: Gosp. A. Arselin, učitelj v Ljubnem pri Podnartu, 6 kron, katere je darovala vesela družba v gostilni gosp. M. Ambrožič, in sicer: gg. Ivan Pezdič, Alojzij Pezdič, gdēna. Franciška Ambrožič, Jakob Ambrožič Anton Pezdič in A. Arselin, vsak po 1 krono. Živeli rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

Za slovensko šolo v Velikovcu so od 10. aprila do 20. junija t. l. darovali: Sl. upravništvo „Mirovo“ v Celovcu mej koroškimi Slovenci nabrukih 288 gld. 35 kr.; sl. hranilnica in posojilnica v Sinči vasi na Koroškem 100 gld.; sl. posojilnica v Smihelu 100 gld.; rodoljubni celjski Slovenci po g. dr. J. Dečku 100 gld.; — večje svote so izročili: sl. tamošnja posojilnica 25 gld., g. dr. J. Dečko, dr. J. Serneč, M. Vošnjak po 10 gld., drugi duhovniki in svetni gospodje po 5 gld. itd.; Slovenke in Slovenci v Aleksandriji po gosp. Ivanu Semiču 63 frankov; r. vč. monsignor Ivan Tomšič vojaški župnik v Gradcu, kot volilo 12 gld. g. A. Š. po g. Fr. Hrašovcu, vpok. c. kr. sodniku v Gradcu 11 gld.; sl. posojilnica v Vitanji 10 gld.; (15 gld. je odločila letos pri občenem zboru kot prispevek za pokroviteljino); vč. g. A. Berca, boštanjski župnik, 10 gld.; vesela družba pri zabavi društva „Vodnik“ v Dolini pri Trstu 10 gld.; vesela družba v Globasnici po g. F. Kandutu 12 k.; g. dr. H. Schmirmaul, zdravnik v Mariboru, 5 gld.; gosp. Martin Kocbek, c. kr. notar v Marenbergu na Stirskem nabranih 5 gld.; vč. g. Alojzij Kummer, župnik v Retečah pri Loki, 2 gld.; vč. g. kurat Lovro Rožman 2 gld.; vesela družba v gostilni g. Val. Kolenca v Čemšniku po g. učitelju T. Petrovcu 2 gld.; vč. g. Jožef Zičkar, župnik v Vitanji, 1 gld. 50 kr.; in č. g. Matija Škorjanec, kapelan v Vitanji 1 gld. 50 kr. — Zgradba Velikovške šole lepo napreduje; to poletje še pride stavba pod streho. Rojaki! Podpirajmo velevažno delo, da se čim preje ondi vzgaja deca v versko-dinastičnem-narodnem duhu! — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Brzobjavke.

Dunaj 4. julija. Poslanska zbornica bo v torek in morda še v sredo razpravljala o celjski postavki. Glasovalo se bo po imenih. Neobhodno je potrebno, da bodo vsi slovanski poslanci navzočni.

Dunaj 4. julija. V današnji seji poslanske zbornice je pri poglavju „ministerstvo notranjih del“ posl. Spiničič obsirno in ostro kritikoval politično upravo na Primorskem, dokazujoč, da je naperjena zoper Slované in zahtevajoč, naj se jej že naredi konec.

Beligrad 4. julija. Ministerstvo Kristić je podalo ostavko. Najbrž se sestavi prehodno ministerstvo s Simićem na čelu.

Beligrad 4. julija. Policija je konfiskovala veliko število za Makedonijo namenjenih bolgarskih proklamacij.

Bruselj 4. julija. Osrednji odbor delavske stranke je sklenil, prirediti v kraljevi navzočnosti v Lüttichu velike republikanske demonstracije. Vlada dela obsežne priprave, da jih uduši. Prebivalstvo se boji, da utegne priti do krvavih bojev.

Narodno-gospodarske stvari.

— C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic javlja, da se bodo dne 1. julija 1895 dopeli kuponi 4% prioritetnih obligacij železnice Lwov-Črnovice-Jassy emisije 1894 in kuponi 4%, prioritet. obligacij proge Ljubljana-Kamnik od termina dospelosti pri glavni blagajnici tega glavnega ravnateljstva na Dunaji XV. Schönbrunnerstrasse 6 izplačevali.

— C. kr. glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic javlja, da se je z razglasom v „Wiener Zeitung“ razpisalo oddajanje in postavljanje daljnega dela železnih mostov za Dunajsko mestno železnico, in da se ponudbe vzprejemajo najdalje do dne 22. julija t. l. pri imenovanem glavnem ravnateljstvu. Pogoji in drugi pripomočki so na vpogled pri stavbnem ravnateljstvu na Dunaju VI. Mariahilferstrasse št. 126.

